

Motion till riksdagen 2009/10:So291

av **Caroline Helmersson-Olsson och Christina Zedell (s)**

Prostatacancer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten till likartad vård mot prostatacancer över hela landet och erbjudande om PSA-prover för alla män över 60 år.

Motivering

Tidig upptäckt av prostatacancer innebär att drabbade män kan få adekvat behandling i tid. Ett PSA-prov, kan upptäcka prostata cancer i tid. Varje man som vill har rätt att kräva att få ett PSA-prov, men kännedomen om detta är låg och landstingens hanterande av Socialstyrelsens rekommendationer är varierande över landet. Kvaliteten och rätten till likartad vård mot prostatacancer måste förbättras.

Prostatacancer är mannens vanligaste cancersjukdom. Årligen upptäcks cirka 9 000 nya fall och omkring 2 500 avlider varje år. Prostatacancer drabbar framför allt äldre män. Mer än hälften är över 70 år när de får diagnosen. Sjukdomen är ovanlig före 50-årsåldern och förekommer nästan aldrig före 40 års ålder. Prostatacancer innebär att det bildas en elakartad tumör i prostata, oftast i den yttre delen av körteln. Det kan därför dröja ganska länge innan cancertumören trycker så mycket på urinröret att det ger problem med vattenkastningen. Prostatacancer i tidigt skede brukar därför inte ge några symtom.

Men det finns varningssignaler, och om mannen kommer under behandling innan cancer spridit sig kan nästan alla bli botade. Genom operation, strålbehandling och hormoner har läkarna metoder som räddar livet på patienten. Viktigast är därför frågan om tidig upptäckt oavsett hur denna går till.

Den vanligaste metoden till upptäckt är för närvarande ett enkelt blodprov där förekomsten av ett protein kan analyseras och ge en indikation om prosta-

Fel! Okänt namn på

tacancer. Provet kallas PSA-analys där bokstäverna står för prostataspecifikt antigen. Under 2007 presenterades Socialstyrelsens nationella riktlinjer som bland annat innebär att ingen svensk läkare får säga nej till en önskan om PSA-provtagning. Viktigt är att den sökande före provtagning får en muntlig och skriftlig information om vad ett positivt utslag kan innebära.

Detta är bra och ett steg i rätt riktning, men det vore ännu bättre att erbjuda alla män som fyllt 60 år detta test. Proven är visserligen inte helt tillförlitliga, urinvägsinfektioner och förstorad prostata kan ge höjda värden, men rutiner för detta går att kvalitetssäkra. Proven är ändå tillräckligt tillförlitliga för att sjukvården ska kunna gå vidare med fördjupade undersökningar.

Idag är tillgången till vård och behandling vid prostatacancer olika över landet, och väntetiderna för behandling är också olika. För att förbättra situationen måste antalet urologer och onkologer öka. Urologernas specialistkompetens måste behållas. Kunskaperna om sjukdomen liksom forskningen om hur man kan bota prostatacancer måste stärkas för att få fram bättre diagnos och behandlingsmetoder.

Stockholm den 30 september 2009

Caroline Helmersson-Olsson (s)

Christina Zedell (s)